

Transkribering: Jönköping att förebygga suicid i fysisk miljö

Kul att få vara med idag. Josefin heter jag jobbar i på räddningstjänsten i Jönköpings kommun. Min titel är brandinspektör, men jag är egentligen utbildad. Byggnadsingenjör i botten så det är lite min bakgrund. Jobbar till vardags mycket med byggnadstekniskt brandskydd och så vidare, men även suicidprevention i fysisk miljö då. Och vi var ju med bland annat när man tog fram den här skriften från SKR som ett exempel, så jag tror att ni kommer känna igen en del av det Lisa nu tog väldigt kort här i vårt sätt att arbeta. Men jag tänker att jag ska berätta lite hur vi jobbar i Jönköping och det här är också ett exempel och inget facit så att se det som lite inspiration och vi försöker hela tiden utvecklas också samtidigt så att ja, men så här gör vi just nu i alla fall. Jag tänkte bara börja med lite historik. För Jönköping har man jobbat med suicidprevention väldigt länge eller väldigt länge, men åtminstone sedan 90 talet. Och det började egentligen som att man var ute på larm och helt enkelt och då blev det vissa oklarheter mellan räddningstjänsten, polisen och ambulansen, framför allt att vem ska åka först, hur ska vi agera det här kan vi inte stå och dividera om på plats när det väl gäller utan vi vill ha en plan för redan när vi åker ut hur vi ska göra. Så det började egentligen som en operativ samverkan mellan blåljusorganisationerna.

Sen har man också gjort en rapport tillsammans med det som då hette räddningsverket där man räknade lite på kostnad, nytta faktum att räddningstjänsten åker på just suicidlarm. För det har absolut inte varit en självklarhet. Om man tittar tillbaka och konstaterade då att samhället får tillbaka mellan 6 och 27 kr på varje krona man satsar på att räddningstjänsten ska åka på de här larmen. Vår stora fördel är ju att vi har väldigt många stationer. Vi har ju deltidstationer runt om i landet som ligger väldigt nära medborgarna så att vi har en kort framkörning tid. Vi kan vara där och just den här tiden har man ju sett är jätteavgörande vid suicidlarm och det har ju mycket med den här ambivalensen att göra som vi tidigare nämnt också. Att det är bra att man är snabbt på plats och kan inte initiera en kontakt med den personen som kanske står på ett broräcke eller vad det nu kan vara.

Sen jobbar ju med mycket andra olyckstyper, brand och trafik men det vi har sett är också att vi har mycket, ja, vi har en väldigt stor potential att rädda liv just inom suicidområdet jämfört med de andra. Om vi exempelvis tittar på brandsidan där räddningstjänsten är, det vår grej om man säger där kanske vi har mellan 80 - 100 personer som omkommer varje år och inom trafiken så kanske det ja, 250–300 personer. Om man tittar på lite grova siffror. Inom suicid så har vi då 1500 så att vi har ju en väldigt stor potential att faktiskt göra nytta inom det här olycksområdet och därför har man också valt att prioritera och jobba mycket med det helt enkelt.

För att kunna göra det här på ett bra sätt så behöver vi lite styrmedel och det här har vad ska man säga utvecklats över tid. Det finns ju ett nationellt handlingsprogram som ni säkert känner till som ligger i botten för det här. Sen har vi också ett kommunalt handlingsprogram för trygghet och säkerhet där suicidprevention är en del i det. Vi har också en översiktsplan som jag kommer gå in lite mer på senare som också reglerar vad kommunen ska arbeta med och för och så vidare. Sen håller vi faktiskt på precis just nu och tar fram en regional handlingsplan som egentligen ska gälla för vårt län. Vi har precis anställt en tjej faktiskt som jobbar halvtid för Jönköpings kommun som suicidpreventionssamordnare och halvtid för regionen. Men eftersom Jönköping är så stor kommun i vår region så går det mycket hand i hand så att hon håller precis nu på att ta fram en sådan regional handlingsplan och vi har också ett nätverk i länet ska säga säkert likt ni har i Sörmland. Där vi kan hjälpa varandra med inspiration och stöttning och bedömningar och så vidare för att det här är ett område som kan vara ganska svårt.

Det är många professioner som är inblandade som har olika kompetens och bakgrund och så där så att det är en väldig styrka att vi kan hjälpas åt så.

I det nationella handlingsprogrammet så har vi framför allt jobbat med de här tre punkterna i kommunen, minskad tillgänglighet till medel och metoder. Den är ju klockren på det här fysiska. Vi pratar om nu självmordsprevention som hantering av psykologiska misstag. Den är också väldigt, väldigt grundläggande, framför allt för oss på räddningstjänsten som jag kommer återkomma till lite sen också. Men den är jätteviktig i vårt arbete för att vi överhuvudtaget ska kunna göra det här och sen spridning av kunskap är ju också en stor del i det vi gör, så de här tre punkterna har vi valt och pinpointa lite extra.

När vi har tagit fram vårt arbetssätt då. Nu vet jag inte om det är folk från räddningstjänsten som lyssnar idag, men det kanske är så. och ni känner ja just det ni känner ju så fall igen den LSO, det är vår lagstiftning, kan man säga. Lagen om skydd mot olyckor. Då står det så här snyggt i den att kommunen ska verka för att åstadkomma skydd mot andra olyckor än bränder och då återkommer vi just till det här olycksbegreppet att det är helt avgörande för att vi ska kunna jobba med det här på räddningstjänsten. Det här är vår lagstiftning som styr vår verksamhet och ser vi det som en olycka. Ja, då kanske det faller in under den här paragrafen helt enkelt så att vi ser det som ja, det är självklart och viktigt att ni ser det som en olycka och det är samma sak när vi åker på larm. Vi åker ju likväl på suicidlarm som vi åker på trafikolyckor. Eller vad det kan vara? Och jag brukar jämföra det lite grann som sagt. Räddningstjänsten. Vi gillar ju prata bränder. Med ett brandförlopp att alla bränder är små i början och det finns möjlighet att skapa sig en chans att förebygga det här. Och det är väl kanske det framför allt här. Den här kunskapen kommer in.

Vi kan utbilda i hur man pratar med personer som mår dåligt och så vidare. Likt vi gör med ungdomar. Vi lär dem om brandvarnare och brandsläckare och så vidare. Då har man ett skyddspaket för att kunna förebygga att det händer. Sen kanske det är så att det händer i alla fall. Så är det med alla typer av olyckor och då vill vi att allmänheten ska ha verktygen för att kunna. Hantera det här man säger. Det är också utbildning, kom in mycket där att vi pratar mycket om medveten omgivning, att man kan stötta och med hjälp av folk runt omkring, så helt enkelt. Precis som man gör i trafiken. Exempelvis jobbar vi med bälten och mitträcken även om olyckan inträffar så ska det finnas vissa skyddsbarriärer för att det inte ska bli så stora konsekvenser.

Och det kan man ju också prata om fysisk miljö då där vi sätter upp broräcken och så vidare. Det gör ju inte att det blir omöjligt att ta sitt liv på just den platsen, men vi försvårar och vi försöker dämpa konsekvenserna om det skulle inträffa helt enkelt. Och till sist har vi då samhället som steppar in när det väl är skarpt läge. Ja, men då åker vi naturligtvis på larm och då vill vi ha en .

En struktur som funkar och som ger bästa möjliga förutsättningar för den som står där på broräcket att kunna ta sig tillbaka till livet efteråt om man säger för det är ganska stor skillnad på om vi tar det här broräcke scenariot att handgripligen slita ner en person från räcket eller att faktiskt kommunicera med personen och den själv väljer att gå ner för den personens rehab efteråt så är det ganska stor skillnad, så det är såna grejer vi funderar på just i det operativa skedet då. Men så det finns lite olika steg i det här, men vi ser det som en olycka. Det är väldigt avgörande för hur vi jobbar med detta.

Jönköpings modellen som vi lite slarvigt kallar det bygger egentligen på precis det här olycksförloppet före olyckan. Det finns ett under olyckan och det finns ett efter och det förebyggande arbetet har vi delat in i tre arbetsgrupper, mjuka, hårda och larmplaner. Den mjuka gruppen ja, de hanterar mjuka frågor helt enkelt. Det är mycket utbildning, kompetenshöjning och så vidare. Hårda gruppen är i det här med fysisk planering och larmplaner gruppen är operativ samverkan med blåljusorganisationer och det följer ju mycket mer till under skedet. När det väl händer så ska den här larmplanen gruppen,

har kommit fram till det vi ska applicera på ett skarpt larm. Sen har vi också en ganska utbyggd organisation för krisstöd och POSOM som om det väl inträffar och det är för att fånga upp anhöriga omgivning runt omkring så att vi inte får någon form av kedjeeffekt också att vi kan stötta dem på bästa sätt. Jag tänker att jag ska bara kort nämna lite om de här olika grupperna, men fokus på den här föreläsningen blir ju hårda gruppen då.

I den här gruppen så har vi Räddningstjänsten som är sammankallande. Men vi har också personer från tekniska kontoret, Trafikverket och stadsbyggnadskontoret.

De här förvaltningarna har vi väl identifierat som är ja, det är dom som berörs främst av den fysiska planeringen, helt enkelt. Vi vill inte ha en för stor grupp för då blir det ganska svårt att samverka. Men här någonstans har vi landat i att de här deltagarna tycker vi är bra att ha med. Sen har det varit lite andra inspel har varit med en period och så där. Men de här är grundförutsättningen för den här gruppen, kan man säga.

Och gruppen har ju en rådgivande roll. Vi kan inte ta beslut, men vi har ganska mycket kompetens och vi kan påverka och vi kan ge beslutsunderlag och så vidare. Men vi har inte själv beslutsrätt i den här gruppen om man säger. Vår uppgift är väl egentligen att analysera i första hand befintlig offentlig miljö, men vi kommer också in till viss del i nybyggnads skedet i bygglovsdetaljplan ärenden. Men framförallt så är det befintlig miljö där vi upptäcker problem då helt enkelt.

Men som sagt, vi har ju även med i nybyggnads skedet till viss utsträckning.

Vi har också ställt krav i upphandling när vi har upphandlat exempelvis man ska renovera en bro eller så där att i upphandlingsunderlaget så ska det framgå hur den här entreprenören eller vad det nu är. Har tänkt och göra den här bron så att den blir så säker som det bara går helt enkelt så upphandling har vi också haft som ett verktyg för att hantera de här frågorna. Vi har också en pågående dialog med Trafikverket och det är precis som nämnts tidigare den här regionala delen då av Trafikverket där det exempelvis vi kan få in tips eller vad man ska säga om att här är mycket ungdomar som springer över spåret eller vad det nu kan vara. Då har vi ju i och med att vi de är med i den här gruppen så känner vi dem det enkelt att bara lyfta telefonen säga "hej nu har vi fått in det här. Vill ni kika lite på om det går att göra någonting där"? Så att det är ju en löpande dialog vi har.

Synergieffekter är ju också någonting som vi strävar efter exempelvis det här med spårspring. Det kanske inte i första hand är en. Att de här ungdomarna ska ta livet av sig så, men kan vi förhindra spårspring så kan vi också förhindra suicid så att vi försöker sträva efter att hitta så mycket synergieffekter som möjligt. Det kan ju också exempelvis vara att vi ser att man har en bro.

Exempelvis kan vi få till lite livräddningsutrustning här så att om folk råkar ramla i eller om det är ett suicid. Ja men då ska det finnas hjälp att kunna skicka ut en livboj eller vad det nu är. Då kan vi förebygga både suicid och drunkning så att den här synergieffekten är rätt bra upplever jag i alla fall. Vi vill ju ha så mycket kostnadsnytta effekt som vi bara kan för det här är ju skattepengar och vi ska göra något vettigt av det kan vi få till flera olika typer som förebyggs. Med samma åtgärd så är det mer kostnadseffektivt för samhället och det tycker vi också är bra någonting vi strävar efter. Så att det här är ju ja, men väldigt kortfattat om den här gruppen då och vad vi pysslar med. Jag tänkte bara kort lite om vår metod om man ska säga eller hur gör vi nu när vi har? Vi träffas ju den här gruppen första så ja, första steget är ju att identifiera risk platser.

Och det kan ju vara utifrån olika perspektiv. Det kan vara att vi på räddningstjänsten exempel. Vi har märkt att nu har vi också på larm här väldigt många gånger på samma ställe eller att det finns en gammal historik av att här har man åkt på larm med jämna mellanrum över lång tid. Det kan vara att

det finns vissa platser som om man tittar på nationell eller internationell statistik skulle kunna vara riskplatser och att vi behöver titta på det redan innan vi har haft tillbud just där och det är ju samma sak i nybyggnads skedet egentligen. Att där har det heller inte hänt än, men vi ser att det finns en risk för att det kommer hända så att det kan vara lite olika sätt hur man upptäcker de här riskplatserna. Men det är ju steg ett om man säger att identifiera var de finns och som sagt har vi några andra synergieffekter vi kan få till när vi ändå gör åtgärder. För det är ändå ett smart sätt att använda skattepengarna på tycker vi i alla fall att kan vi se till att vi förebygga något annat samtidigt. Ja, men toppen eller kan vi se till att öka den upplevda tryggheten för allmänheten Ja, men toppen då kan vi få ytterligare en effekt så att man tänker lite steget längre än bara suicidprevention. Sen har vi identifierat den här risk platsen, då behöver vi göra en liten utredning eller vad man ska kalla det för att. Ja, men vi måste ju visa på problemet vi ska göra som sagt ett beslutsunderlag, för vi kan inte själva besluta om det i gruppen och då brukar vi börja med att. Men steg ett är ju inventera. Har vi haft några suicid här eller har vi haft suicidförsök? För det kan ju också säga ganska mycket, även om personen har försökt men inte har begått suicid så är det ju ett tecken på att platsen på något sätt har dragit till sig den här människan så att även försöken är vi ju faktiskt intresserad av. Däremot så är ju även om Jönköpings kommun en ganska stor kommun. Vi har ungefär 150 000 invånare så har vi inte tillräckligt mycket statistik för att kunna göra för det mesta.

För att kunna peka på att den här platsen behöver åtgärdas för att här har vi haft si och så många suicid och det är ju positivt på ett sätt. Vi är glada att vi inte har fler suicid, men det kan vara lite svårt att jobba med när man ska visa för en beslutsfattare att här behöver vi åtgärda en plats, även om vi kanske. Ja det, det har bara varit ett suicid här och då brukar vi försöka titta på dels ett lite längre tidsperspektiv. Jag brukar gå tillbaka nästan 10 år i tiden och se hur har det sett ut över tid just för att få lite mer statistik på det, men också titta på både nationell och ibland internationell statistik. Är det här en plats som man kan se utifrån platsen som sådan att det är ett högt hus eller där en bro att det finns en risk utifrån det perspektivet. Då kan det ju också vara en aspekt att ha med i den här utredningen om man säger. Så att man inte bara stirra sig blind på den lokala statistiken, för det kan ibland inte vara tillräckligt mycket för att kunna visa på det här problemet som man nu upplever dom. Etik är också en fråga som man ska vara lite uppmärksam på när man jobbar med alltså plotting av suicid, om man säger för även som sagt Jönköping, en tämligen stor kommun. Men skulle jag ta upp en karta med en liten röd plutt på varje så suicid är det inte fler än att det är det ganska enkelt att identifiera vem det var på den platsen. Om man nu vet om det sen innan, så att det är väl ett medskick när man jobbar med det här. Att försöka att hålla det till en ganska liten krets när ni tittar på exempelvis kartmaterial eller att ni får statistik från räddningstjänsten från larm exempelvis eller från polisen eller vad du nu kommer ifrån att ja, men sprid inte det hur som helst utan tänk efter innan ni skickar ut för att det kan ändå ibland identifiera vissa personer. Så att man försöker hålla det just den biten ganska snävt så sen naturligtvis de som måste veta om det förkunnade att ta beslut. Det kanske är relevant att dom vet om det, men jag brukar försöka skicka med det att ja, men tänk på dom här uppgifterna ska inte spridas hur som helst för att det skulle kunna gå identifiera vem den här pricken just handlar om. Det är ett medskick.

- Marie: Jättebra att du säger det och jag ser att Anna Lena, du vill också säga någonting kopplat till det. Visst tolkar jag det rätt.

- Anna-Lena: Ja, jag skulle behöva säga Josefin att det här blir pratar om att det är alldeles för små tal. Det är helt riktigt och det är ju samma sak även på nationell nivå. Att när vi tittar på trender och till och med där är det för lite nivå. Så en av de stora arbetsuppgifterna när ni ska förmedla till politiker, det är ju att få dem att förstå att er praktiska erfarenhet. Det går inte att göra statistik som bevisar

det ena eller andra eftersom siffrorna är för små men få dom att lita på att ni kan ju det här, ni vet det här och ni jobbar för att förebygga, inte för att få tillräckligt mycket som man kan ha som statistiskt underlag.

Precis, för det är ju verkligen ingenting vi strävar efter. Vi vill ju ha så vi vill ju ha så lite statistiskt underlag som det bara går så det är helt riktigt. För även på nationell nivå så är det för lite för att kunna göra riktigt, riktigt säkra, trender och så för det går ju upp och ner mellan åren och det måste ju man försöka få politikerna att förstå när de ska fatta beslut då.

- Marie: Jättebra och vi har faktiskt med oss några politiker här idag också kan vara intressant att nämna så ni är jätteviktiga, ni politiker som lyssnar och Josefin får jag ställa en fråga just det här med att man kan titta på nationellt lite hur riskmiljöer ser ut och sådär för det vet jag också har kommit upp tidigare inför planeringen av den här dagen hur även om det inte har hänt något suicid, vad kan man gå på just det här? Vilka miljöer är riskfyllda? Det finns väl lite grann om det i skriften från SKR?

Ja precis ja, men det finns i skriften lite grann. Det här är ju ett område som hela tiden utvecklas tänker jag. Man måste vara lite på tårna och ha ett finger ute ur världen och se lite vad som händer. Jag vet, Storbritannien har ju en del forskning på parkeringshus, exempelvis som vi har använt oss av just den här som ni ser på bilden och Anna-Lena pratade om det här projektet med broar. Det är ju också en grej som man kan ha med sig i sitt jobb om man skulle nog utreda en bro exempelvis så att jag tror att det gäller att vara lite observant på nyheter som kommer för min upplevelse är att man forskar rätt mycket på det här just nu. Man har inte gjort jättemycket i Sverige så att man måste nog bredda sitt perspektiv lite grann. Sen kanske det inte alltid är så att man inför varje åtgärd gör ett forskningsprojekt och kan hitta allting så. Men där kanske det också bra att kontakta andra kommuner så här, men den här kommunen har jag hört dom hade något projekt med en bro jag kan höra av mig till dom så kanske de har lite tips och där tänkte jag så här. Samverkansform är viktiga för att hjälpas åt när vi inte har så jättemycket att gå på.

- Anna-Lena: Jag får ursäkt att jag bryter in igen, Josefin, men det är ju att det finns politiker som är med så är det ju faktiskt så att är det regionala broar så kan man söka samfinansiering med Trafikverket. För ibland är ekonomin en faktor som är svårt för politiker och hantera och att just det här med att man måste också förstå att man kan inte sätta suicidskydd på vilken bro som helst, utan det är ju tekniken och det är ju bärigheten och sånt som påverkar, så det måste nästan vara individuella lösningar när man kan ta goda idéer ifrån andra och när det gäller konstruktion hoppas jag att vi kommer att få lite mer under nästa år som vi kommer att kunna redovisa. Men den kommunala, alltså samfinansieringen med Trafikverket. Det kan ju vara bra att upplysa om också.

Och precis som du säger, ekonomin är ju en stor del i det här för ofta i de här åtgärderna ganska kostsamma och det ska man ju också ha med sig så att man inte när man jobbar med det här. Så det är så enkelt att säga att den här och den här och den här och den här de här 20 broarna behöver vi åtgärda. Men det är ju inte rimligt, kanske i en kommunal budget att göra alla de 20 broarna på ett och samma svep och då kommer man in lite på det här prioriteringar kan vi hitta andra synergieffekter för då kanske det är mer värt så att säga att åtgärder just den bron om vi kan få till något annat samtidigt och så där så att jag.

Jag tycker ändå att man ska ha respekt för ekonomin för att det är ändå skattemedel och det är därför den här utredningen eller vad vi ska kalla den är ganska viktig för att vi. Vi måste visa på att

det här att det finns ett behov och då som sista punkten här tar fram kanske en rekommenderad lösning. Sen kanske inte vid den här gruppen är nere på skruv och mutternivå. Men det kanske är lite så här att det här rekommenderar vi att man sätter upp någon form av räcke och vi tycker att det ska vara minst två högt mm. På det här viset för det här är ju någon form av frivillig ambition från kommunens sida och då gör man ju det i samverkan med den tekniska avdelningen många gånger. Eller förvaltningen då så att det här är det är mycket samverkan i detta. Vi kan inte tvinga någon att göra något, men vi kan visa på att här finns det ett behov vi kan visa på att han ser vi en lösning som vi tror kommer funka sen ibland är det lite så att man får testa. Det kanske inte finns forskning på att just det här staketet, som är exakt så här utformat, det kommer vara hundraprocentigt, men det kanske ibland är så att man får testa och se i praktiken, att det fungerar och sen kanske utvärdera och göra om i framtiden då för det är ju en av de stora utmaningarna i det här området också att det är ganska svårt att effektutvärdera. För har vi ett ställe där vi har satt upp då stängs till exempelvis och så har vi inga larm sen det är svårt att veta om det beror på stängslet eller om det är andra faktorer så att det kan vara lite svårt att utvärdera de här åtgärderna och det är ju försvarar också det här arbetet lite grann, kan man säga.

Lite exempel tänker jag också visa från Jönköping. Jag börjar uppifrån från översiktsplanen. Nu är det väldigt liten text här, men jag tänker att ni får ju ut bilderna sen så då kan ni läsa lite mer. Den här finns också på hemsidan. Det är en sådan digital översiktsplan som man kan gå in och söka lite själv. Men egentligen ska kommunen jobba för att begränsa risken för suicid genom medveten utformning av offentliga platser, så att det här sätter ju lite ramarna för hur vi utformar vår stad, vilket är vi väldigt glada att det står här. För det sätter ju ett mindset för stadsbyggnadskontoret, exempelvis när de ska planera nya områden och så vidare. Då är översiktsplanen det som håller ihop det arbetet kan man ju säga. Det finns också lite mer specifikt att vi ska, har man till mig skrivit ut att man ska begränsa möjligheten att hoppa från hög höjd eller att plötsligt placera sig mitt i ett i trafikstråk. Alltså, man ska inte kunna hamna på E-4an hipp som happ. Då har man pinpointat några områden som man tycker är extra viktiga. Sen ser ni den sista punkten här kanter vid vatten ska vara så låg att man lätt kan ta sig upp eller har anordningar för att klättra upp inom rimliga avstånd. Det är ju precis som jag pratar om. Det är egentligen för att förebygga drunkning, men det kan ju också vara suicidpreventivt så att hitta de här synergieffekterna och jobba tillsammans. Det brukar vara mycket enklare. Den här översiktsplanen är antagen 2016 tror jag så den har några år på nacken nu, men det står det var ändå någonting som man fick med då när man tog fram den här.

Går man in på nästa nivå så har vi detaljplan. Här har vi ett exempel där man har tagit med i att detaljplaneprocessen bör verka förebyggande mot suicid. I det här fallet så var det en väldigt hög byggnad som skulle ha någon form av takterrass längst upp och då så noterar man ju det i samrådsskedet. Att här ser vi en risk. Vi skickar med detaljplanen och så får vi se lite hur man kan vi. Vi är ju medvetna om att man kanske inte kan skriva detaljplaner och bestämmelser om det här, men just att man är medveten om det då ökar ju chansen att man får med sig det även i byggskedet sedan. Och den absolut största svårigheten just när man jobbar mot nybyggnation där vi dels inte har någon statistik. Vi har inte haft några tillbud eftersom det finns ju inte än. Det är ju att byggreglerna reglerar ju inte det här överhuvudtaget och när man bygger nytt så är det mycket som kostar pengar och så vidare. Och man kanske inte vill lägga de här extra kronorna på någonting som är ett hypotetiskt skydd om man säger så där är ju.

Mycket handlar om att förklara och motivera och ja, att vi som är med då. Räddningstjänsten exempelvis är med i byggprocessen både i detaljplanärenden och bygglov. Att vi kan motivera varför

vi ser att detta är viktigt och vad det skulle kunna få för konsekvenser om det inträffar. Men så länge vi inte har byggregler som reglerade så kan vi återigen inte tvinga någon att göra någonting. Men vi kan ju göra vad vi kan för att man ska beakta det här då. I byggprocessen, kan man säga.

Ja, jag tänkte också visa lite praktiska exempel på vad som har gjorts i kommunen under ett antal år nu. Här är en gång och cykelbro. Jag vet inte en del av er kanske känner till vid A6 är ganska stort köpcenter och vårt länsjukhus där bland annat psykiatri finns är det många som passerar den här bron varje dag, den går över jag tror det sex filer, motorväg och järnväg så att det är rätt mycket trafik som går över den här bron. Här hade man ett antal incidenter och till slut så satte man ner foten och sa, nej, nu måste vi göra någonting, så här kan vi inte ha det. Så ni ser före bilden där uppe? Ett väldigt klättringsbart staket egentligen som inte var jättehögt. Man tog dit en konsult dom hade en sådan här VR glasögon och allt möjligt för man skulle utforma den här bron på ett så säkert sätt som möjligt och det landade i att man höjde räcket och man satte de här vertikala stängerna som ni ser på bilden som inte är klättringsbara, de sitter så pass tätt så att man inte ska kunna få in en fot emellan och det finns inget att klättra på helt enkelt att få fäste. Efter vi gjorde det här så har vi haft larm där folk i det fallet så var det faktiskt en liten flicka som ja, vad ska man säga? Rymde från slutna psykiatri. Och tog sig ut på den här bron och då larmade man ju SOS och räddningstjänsten ligger bara ett stenkast härifrån ska också sägas så man var väldigt snabbt på plats här och ser då att flickan försöker klättra över men inte lyckas och då har vi verkligen med egna ögon sett att det här räcket fungerar för hade det varit som det var tidigare så hade hon troligtvis hoppat över kanten och avlidit här, men man såg då som sagt att räcket skyddade henne i den i det ögonblicket och kunde plocka ner henne sen på ett säkert sätt.

Här ser ni kanske en liten bättre bild av bron också. Man har också valt att sätta i belysning för att det ska vara att det inte ska vara så mörkt. Man ska inte kunna stå där, obemärkt, utan man ska uppmärksammas eller omgivningen ska uppmärksammas på om det är något. Vi ser ju ofta eller täcker när det är något som är konstigt att det är någon som beter sig på ett udda sätt och är det bra belyst så ökar ju chansen för att man upptäcker det här då som kanske bilist eller vad som helst och kan larma.

Ett annat exempel, här är området. Vi har ett stort mässområde här i stan. Det här är en järnväg som går mellan ett antal hamburgerrestauranger som är väldigt populära och besöka, bland annat från Dreamhack och lite andra mässor. Så ni ser det är en upptrampad stig där till vänster där folk har traskat över järnvägen helt enkelt och det är inte personen som är suicidnära på något vis så utan det har ju varit folk som har helt enkelt inte orkat gå runt. Och där satte man upp ett sådant staket från Trafikverket. Efter att vi uppmärksammar det här och ni ser på bilden till höger är helt igenväxt nu. Det är ingen som tar sig förbi här längre och då har man ju också. Man har motverkat spårspång. Man har också motverkat suicid på just den här platsen.

Ett lite annorlunda exempel det här är faktiskt inifrån länsjukhuset. Det är inte så ofta vi jobbar med inomhusmiljöer, utan vi är ofta ute i offentlig miljö. Här fick vi påringning från personal på sjukhuset som sa att här är vi här ser vi en risk för psykiatri ligger väldigt nära det här trapphuset att folk kommer ut därifrån och i princip hoppar över kanten här och det är som ni ser på den andra bilden är väldigt högt. Jag tror att det är sex eller sju våningar fritt fall rakt ner i trapphuset och som ni ser på första bilden så är det ju ja det helt enligt standard. Om man tittar på byggreglerna så är det här helt korrekt byggt är inga konstigheter så sätt, men man såg väl att här har vi en ökad risk utefter vad det är för typ av verksamhet i den här byggnaden. Vi känner oss otrygga, vi vill göra någonting så att jag hörde av mig till regionfastigheter som äger här och här har vi inte haft några tillbud. Då ska man ju

komma ihåg matt det här är ganska nybyggt och vi inte haft några tillbud, men vi påtalade problemet och försökte så här: "Men vad händer om någon hoppar här? Ja, dels så är det ju naturligtvis inte bra för den personen, men man skulle också kunna landa på någon som passerar längst ner i det här trapphuset, för det är ju ett vanligt golv längst ner där man säger". Och så vill vi inte ha det och så vill inte heller regionfastigheter ha det så att man åtgärdar det här trapphuset som ni ser i mitten. Där har man ju höjt räcker när de är mycket högre nu så att det går. Det är klart att det går att komma över, men det är mycket, mycket svårare chansen för att bli upptäckt ökar avsevärt och sen ut i kanten där så valde man att sätta på en stång där så att skulle du hoppa ner i det hålet så kommer du bara en våning och sen fastnar du också så får du knö dig förbi och så hamnar du i en våning ner så att du har inte det här höga farliga fallet på samma sätt. Och det här föranledde sig av en lång diskussion egentligen mellan oss och regionfastigheter som äger det här. "Att hur ska vi kunna göra det här på ett så bra sätt som möjligt som också är naturligtvis så ekonomiskt som möjligt?" Och både vi och de var ganska nöjda när det här var klart. Så att jag brukar ha det som ett väldigt gott exempel på när man kan åtgärden inomhusmiljö där det inte heller har inträffat något tillbud tidigare. Det är det här vi jobbar med som tidigare föreläsare också har nämnt. Det är ju det här med impulsiva handlingar som Anna-Lena nämnde. Det kan vi jobba med till vår fördel om man säger dvs den här ambivalensen att det behöver inte vara 100 % omöjligt att klättra över för att vi ska kunna avbryta ett försök. Det kanske räcker med att det är tillräckligt krångligt ett tillräckligt svårt för att personen ska avbryta sitt försök just den dagen.

Det är ju mycket det alltså man måste ha med sig den kunskapen för att kunna jobba med det här tror jag på ett bra sätt. Så att det är viktigt för personer som kanske jobbar med tekniska förvaltningar att ta till sig lite de här mjuka bitarna också för att kunna förstå hur processen, hur fungerar den suicidnära person och hur kan man jobba med de mentala processerna till vår fördel när vi jobbar förebyggande. Strategierna som vi generellt sagt använder. Det är att försvåra, fördröja, inte göra det omöjligt för då skulle vi behöva bygga in allt möjligt. Att öka chansen att bli upptäckt av förbipasserande som kan larma och göra en första insats. Standardlösningar har vi också insett att det är svårt att göra standardlösningar. Man behöver åka ut på plats och titta för vad jag upplever. I alla fall så finns det inte tillräckligt mycket exempel för att vi ska kunna säga att ja, men gör så här så blir det jättebra utan vi måste ut och kika på platsen och se hur det kan tänkas åtgärdas just där då. Men viktigt för dem som jobbar med att ha med sig den här bakomliggande mentala processen. Till sist skulle jag säga, för att kunna använda den på ett klokt sätt.

Yes, förutom hårda gruppen som jag har pratat rätt mycket om så har vi ju som sagt mjuka grupper. Jag tänker inte gå in på det här speciellt mycket, men de blev jobbar ju mycket med utbildning och det är ju en del av konceptet. Vi kan inte bara jobba med en liten tårbit utan vi vill gärna ha hela kakan så att säga, men vi inser att för att få bra kompetens i de här grupperna så måste vi dela upp det lite och då har vi valt att göra på det här viset. Larmklockan i gruppen är också det här blåljusperspektivet som jag nämnde tidigare i form av krisstöd där har vi också en stor organisation. Vi har ganska lågtröskel för när vi aktiverar POSOM jag vet att vissa kommuner då ska det vara x antal. Det ska vara en viss hemskhet i olyckan om man säger så för att man ska aktivera POSOM. Vi har väldigt lågtröskel och det har vi sagt som en framgångsfaktor faktiskt för att fånga upp exempelvis då anhöriga som i sin tur kanske är riskpersoner för att för att ta sitt liv i nästa skede. Och kan vi fånga in dem? Ja, då blir det också suicidpreventivt åtgärd.

Vi är också mycket stöd till vår egen personal för att det här kan ju som Anna-Lena också nämnde innan och det är ju en arbetsmiljöfråga också. Vi vill att vår personal ska vara rustade för att kunna

åka på de här larmen utan att ha en jätteklump i magen varken innan eller efter så man ska ha tillräcklig kunskap för att kunna åka ut på larmet. Man ska också känna att man kan lasta av den här bördan som blir efteråt. Så här jobbar vi ganska mycket med POSOM. Sammanfattningsvis framgångsfaktorer som vi har haft, vi har haft väldigt engagerade nyckelpersoner och som Richard nämnde tidigare så kan man inte bygga upp ett arbete på nyckelpersoner, men hos oss har det varit väldigt tongivande och det har drivit på att vi nu har ett systematiskt sätt att jobba, så det har faktiskt varit en framgångsfaktor för oss.

Vi känner varandra inom blåjussektorn och det har varit en jätteframgång när vi åker ut på larm för att som sagt kunna ge personen som står där på räcket bästa möjliga förutsättningar att kunna komma tillbaka till livet efteråt, helt enkelt. Ett systematiskt arbetssätt är helt avgörande skulle jag säga. För att kunna göra det här på ett rimligt och bra och smart vis och det är ju här vi är nu att vi har kommit så här pass långt. Vi försöker hela tiden utvärdera och tänka, kan vi göra på andra sätt? Vi uppdaterar vårt handlingsprogram varje mandatperiod och då försöker vi vara igång. Tänka lite så här OK, nu har vi haft de här fyra åren, hur har det gått, kan vi göra på något annat sätt så att man hela tiden tänker framåt. Man får inte känna att ja, men nu är vi helt nöjda, nu är vi perfekta, nu har vi gjort allt vi kan utan försöker hela tiden tänka att det kanske finns någonting vi kan skruva på något vi kan göra bättre, smartare, mer effektivt och så vidare.

Politisk förankring är ju också högst nödvändigt, skulle jag säga för att kunna jobba med det här för att det är ju ett område som inte styrs av jättemycket detaljreglering. Och då bygger det ju på att det finns en politisk vilja att kommunen har styrande dokument och liknande för att det ska bli något någon verkstad av det helt enkelt. För oss som jobbar med området så tycker jag att det är väldigt viktigt att man får möjlighet till fortbildning, att man kan vara med på sådana här träffar konferenser för det här är ett område som också utvecklas ganska mycket ganska fort. Det kommer en ny forskning, man behöver vara lite à jour med det för tror jag i alla fall för att kunna göra det här och för att det också ska vara roligt att jobba med. För det är ganska tungt ämne, men det är också otroligt givande.

Som jag nämnde en låg tröskel för POSOM är också en framgångsfaktor just för att fånga upp anhängare så att vi inte står där med dom en tid senare. Lika viktigt som att framhäva framgångsfaktor är ju också våra utmaningar och det har vi många ska jag säga. Även om vi jobbat med det här länge så är det, eftersom det inte är reglerat ett svårt område och man får verkligen kämpa för att den här systematiken ska fortsätta hålla. Det är därför styrdokumentet är så viktiga också, för då kan man peka lite så här måste ni faktiskt steppa upp, men vi har haft ganska mycket personalomsättningar på andra förvaltningar, inte just på räddningstjänsten men på andra förvaltningar och då blir det hela tiden att man får lära upp och Ja komma in i det igen. Det är ju absolut inte självklart att någon som jobbar på tekniska kontoret exempelvis vet saker om självmord så att det blir ju en liten lärande process och det kan vara en utmaning när man hela tiden behöver börja om. Samverkan är superviktigt och jättebra, men det kan också vara ganska svårt ibland. Det är olika organisationer som ska tänka på någorlunda lika sätt och så vidare. Och de här organisationerna kan ju också många olika perspektiv. Någon ska tänka på utformningen hur det ser ut. Någon ska tänka på ekonomin vad det kostar. Någon ska tänka på, vad är risken och vad får vi ut av det och alla de här perspektiven måste man ha respekt för och försöka samverka kring de byggregler som sagt. Det är också svårt när vi jobbar med nybyggnation och det inte finns specifika regler kring suicidprevention. Då blir det ju mycket utifrån att vi motiverar och tycker saker helt enkelt.

Det är ingen som äger frågan. Det är inte självklart att det räddningstjänsten som ska jobba med det, inte självklart att det är stadsbyggnadskontoret. Det är inte självklart vem som ska driva det här och innan man har satt den processen. Det kan nog vara lite lurigt, tänker jag, för det är alltid en resursfråga. Ni som jobbar inom kommunen vet ju det att det vi har massa saker vi ska göra finns det ingen tydlig förvaltning som äger frågan så kan det ibland vara lite svårt att få in en på rätt ställe så och effektutvärdering som sagt kan också vara lurigt när vi väl har gjort saker och veta hur bra blev det här. Om vi inte är som sagt kan se det på larm eller så rent konkret så kan det vara svårt att utvärdera efteråt och det har ju också med att göra att vi har inte tillräckligt många fall helt enkelt. För att man ska kunna dra allt för mycket slutsatser, men vi kan ju se att vi har gjort saker på ställen där vi sen inte har haft några tillbud och det är ju naturligtvis positivt, tänker jag.

Det var nog lite det jag tänker, när ni får den här presentationen sen så skickar jag med lite tips. Den här skriften (SKR) har ju Lisa pratat mycket om så den vill jag verkligen rekommendera. Här finns också lite dokument man kan kika på. Det är framför allt den här nationella strategin som kommer komma som är intressant framöver. Det ska bli jättespännande att läsa den när den väl är klar. Sen finns det också en rapport som man gjorde Folkhälsomyndigheten och högskolan här i Jönköping om just hur vi jobbar i Jönköping så att vill ni läsa lite mer detalj så finns den på nätet och den kan ju också gå in och titta på om ni vill läsa mer. Till sist, så får ni gärna höra av er om ni har frågor. Det här var ju väldigt kort och komprimerat men lite om hur vi jobbar i Jönköping, helt enkelt.